

Aan
de gemeenteraad

Datum 5 maart 2024
Zaaknummer 2024-0023741
Betreft Terugblik mantelzorgbeleid 2023

Vergadering van

Portefeuillehouder: Chris van Benschop
Begrotingsprogramma Gezond, Sociaal en Zorgzaam Dordrecht
Kernteam/Opgave: Opgaven - Zorgzame Stad
Auteur: Linda Huizer-den Dikken
E-mail: lm.huizer-den.dikken@dordrecht.nl
Verantwoordelijke: Linda Huizer-den Dikken
Openbaar: Ja

Raadsinformatiebrief

Hoe zijn de bevoegdheden rond dit onderwerp verdeeld?

De gemeenteraad heeft een kaderstellende en controlerende functie. Het college is verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid.

Wat is de aanleiding om deze informatie kenbaar te maken?

Op 23 april 2019 heeft uw raad ingestemd met het voorgestelde mantelzorgbeleid beschreven in het raadsvoorstel "Ondersteuning Dordtse mantelzorgers 2019-2022". Er is afgesproken de raad jaarlijks te informeren over de ontwikkelingen en behaalde resultaten.

Conform raadsvoorstel zaaknummer 2022-0155681 verlengen we het huidige mantelzorgbeleid tot de integrale visie sociaal domein door uw raad is vastgesteld en volgt op de integrale visie een uitvoeringsprogramma met mantelzorg.

Wat is de te delen informatie?

Met de inrichting van het expertisecentrum MEE Mantelzorg is de afgelopen jaren een stevige basis neergezet van waaruit mantelzorgers ondersteund, gewaardeerd en (tijdig) verlicht worden. Door de stabiele basis zijn we in staat om flexibel en voorwaardenscheppend mee te bewegen met actuele ontwikkelingen die vragen om snelle en adequate ondersteuning van mantelzorgers.

Ondersteunen

In 2023 stonden er 4.506 mantelzorgers uit Dordrecht ingeschreven bij MEE Mantelzorg, waarvan 428 nieuwe mantelzorgers. De mantelzorgconsulenten hebben ondersteuningstrajecten aangeboden variërend van enkelvoudig advies tot langdurigere psychosociale ondersteuning. Er staan vrijwillige regelmaatjes klaar voor mantelzorgers om te ondersteunen bij praktische regelzaken. De mantelzorgconsulent met aandachtsgebied respijtzorg begeleidt bij het inzetten van passende respijtzorg en heeft een meedenkfunctie voor professionals in casuïstiek. Er zijn 80 nieuwe ondersteuningsplannen aangemaakt, 37 voor mantelzorgers met kort-cyclische ondersteuning (meerdere huisbezoeken), 29 met specifieke respijtvragen en 14 van cliënten en/of mantelzorgers die een vraag hadden op het gebied van vrijwilligersondersteuning.

Deskundigheidsbevordering

MEE Mantelzorg biedt aan professionals, bijvoorbeeld aan thuiszorgorganisaties, de geaccrediteerde training 'samenspel met de mantelzorger' en de training '(h)erken de jonge mantelzorger. Meer dan 100 professionals hebben deelgenomen aan de trainingen.

De mantelzorgklankbordgroep

In 2023 is in een vernieuwde samenstelling de mantelzorgklankbordgroep (8-10 mantelzorgers) driemaal bijeengekomen. Zij geven gevraagd en ongevraagd advies om de behoeften van mantelzorgers in beeld te krijgen. Bijvoorbeeld hebben zij de BENU apotheken in Dordrecht geadviseerd om de medicatieverstrekking klantvriendelijker in te richten voor mantelzorgers.

Zorg voor jezelf

In 2022 zijn we gestart met het preventieve Zorg voor Jezelf project om mantelzorgers handvatten te geven om te leren omgaan met hun zorgsituatie en het (terug)vinden van de zorgbalans. Uit evaluatie is gebleken dat het aanbod van een cursussenreeks gericht om ontspanning met leereffect het meest succesvol door mantelzorgers wordt ervaren. In 2023 hebben we de reeksen voortgezet vanuit drieluiken (boksen, yoga, gezond koken, ademhaling) en de IVN zomerbelevingstocht. Met het Zorg voor jezelf aanbod hebben we ruim boven de 100 mantelzorgers vanuit een preventieve insteek bereikt. Voor mantelzorgers die geen opvang voor hun zorgvrager kunnen inzetten wordt vervangende mantelzorg ingezet.

Wijkanalyse ondersteuning mantelzorgers

In Q1 2023 is de door Ecorys uitgevoerde wijkanalyse mantelzorgondersteuning afgerond. Geconcludeerd wordt dat er in de eerste lijn in Dordrecht vanuit verschillende functies (wijkverpleging, sociaal makelaar, mantelzorgconsulent, onafhankelijke cliëntondersteuners) ondersteuning aan mantelzorgers geboden wordt. Het is voor mantelzorgers vaak niet duidelijk bij wie zij nu voor hun vragen terecht kunnen. Daarnaast geven de geïnterviewde professionals aan dat het expertisecentrum MEE Mantelzorg nog onvoldoende ingebed is in de wijken.

De volgende acties zijn ingezet:

- Vanuit een integraal overleg hebben de bovengenoemde professionals afspraken gemaakt over de samenwerking om dubbel werk en naar elkaar verwijzen te voorkomen.
- MEE Mantelzorg houdt op wisselende locaties van de Bibliotheek Aan Zet laagdrempelige inlooppreekuren Zorgen voor een Ander in de wijk. En sluit structureel aan bij leefbaarheidsoverleg en casuïstiek bespreking in de wijkteams. In Q1 2024 zal dit worden geëvalueerd.

Verlichten

Vervangende mantelzorg aan huis

Vervangende mantelzorg aan huis is een manier om de mantelzorgtaken tijdelijk over te nemen om overbelasting te voorkomen, dan wel af te wenden. De gemeente Dordrecht heeft in 2023 vanuit de algemene voorziening maximaal 48 uur vervangende mantelzorg per jaar per mantelzorger vergoed. De ondersteuning wordt ingericht op basis van de behoeften van de mantelzorger en kan overdag, 's nachts, op weekdays en in het weekend worden geboden.

In de periode januari tot en met november 2023 is vanuit ZorgMies in totaal 3.193 uren ondersteuning geboden in 85 mantelzorgsituaties. Vanuit Mantelaar is in totaal 2.077 uur ondersteuning aangeboden in 45 mantelzorgsituaties. Mantelzorgers (of zorgvragers) die een aanvullende zorgverzekering hebben kunnen afhankelijk van de zorgverzekeraar eerst beroep doen op respijtzorg van de Mantelaar.

In 2023 is het gebruik fors gestegen waardoor in de zomer van 2023 het begrote budgetplafond bereikt is. Door een impuls vanuit de geoormerkte GALA middelen – mantelzorg heeft de dienstverlening tot eind december 2023 doorgang kunnen vinden. We zien net als in 2022 dat de voorziening voornamelijk wordt ingezet bij mantelzorgers die zorgen voor een naaste met dementie.

Meerdere aanbieders van mantelzorgvervangende hebben zich in 2022-2023 gewend tot de gemeente Dordrecht voor een subsidieaanvraag. Er is in 2023 een meervoudig onderhands aanbestedingstraject doorlopen waaruit twee aanbieders de opdracht voor 2024 gegund hebben gekregen.

In het najaar 2022 ontvingen we concrete signalen van het schoolmaatschappelijk werk, afdeling jeugd en de WMO adviesraad Jeugd en WMO, dat er behoefte is bij ouders van zorg intensieve kinderen om gebruik te kunnen maken van laagdrempelige inzet van aanwezigheidszorg in de thuissituatie. In 2023 zijn de voorbereidingen getroffen om in 2024 van start te kunnen gaan met een pilot Zorgoppas voor ouders van zorgintensieve kinderen in Dordrecht.

Logeerszorg

We bieden in samenwerking met het Parkhuis, locatie Parkstaete, gepland logeren aan voor Dordtse inwoners met beginnende geheugenklachten en/of dementie. Het biedt mantelzorgers de mogelijkheid mantelzorgtaken tijdelijk en volledig over te dragen in een veilige en passende omgeving. Het logeren vindt plaats op daadwerkelijk gebruik en achteraf financiering. In 2023 hebben er 32 logeedagen plaatsgevonden.

Helpmijzorgen.nl

Helpmijzorgen.nl is een online platform waar het respijtzorgaanbod in Dordrecht laagdrempelig en overzichtelijk wordt aangeboden. De site richt zich op mantelzorgers en professionals. Vanuit het platform kan ook contact worden opgenomen voor ondersteuning bij het maken van een keuze. Deze ondersteuning wordt geboden door de respijtconsulenten van MEE. In 2023 blijft het bezoekersaantal gelijk en zullen we in het uitvoeringsprogramma stilstaan bij het al dan niet voortzetten/doorontwikkelen van de site.

Mantelzorgparkeren

De mantelzorg-parkeerregelingen zijn op 2 januari 2020 gestart en ook in 2023 zien we dat hier goed gebruik van wordt gemaakt. Mantelzorgers kunnen een tegemoetkoming in de parkeerkosten ontvangen wanneer:

- de mantelzorger zorgt voor iemand die woont in gereguleerd gebied betaald parkeren;
- de mantelzorger de zorgvrager naar het Albert Schweitzer ziekenhuis moet brengen voor een ziekenhuisbezoek en moet parkeren op het Gezondheidspark.

Parkeren op het Gezondheidspark is gekoppeld aan de Dordtpas. Tot en met 12 december is er 8.870 keer geparkeerd met een Dordtpas door 1.078 pashouders, met een waarde van € 17.740,-. Een stijging van 167 unieke pashouders.

Binnen het gereguleerd parkeergebied is geen koppeling met de Dordtpas mogelijk. Mantelzorgers die voor deze regeling in aanmerking willen komen vragen dit apart bij de gemeente aan. In 2023 zijn er 70 aangevraagd, waarvan 66 toegekend en 4 afgewezen.

Waarderen

De Dordtpas voor mantelzorgers

Sinds 1 januari 2020 bieden we mantelzorgers de Dordtpas aan met daarop een tegoed van € 75,- als individuele mantelzorgwaardering. Door mantelzorgers binnen de individuele waardering als doelgroep op te nemen in de Dordtpas kunnen mantelzorgers naast een vrij te besteden tegoed gebruik maken van tal van kortingen en uitjes die mee blijven doen mogelijk maken. En ook hier creëert het bewustwording bij partners van de Dordtpas om mantelzorgers te waarderen voor de belangrijke taken die zij voor hun naaste en de samenleving doen. In 2023 zijn er in totaal 2.338 pashouders geregistreerd.

De dag van de mantelzorg

In 2023 hebben we voor 500 mantelzorgers een High Tea bij hotel Van der Valk georganiseerd. Daarnaast hebben 4.000 mantelzorgers een Coffeelicious-attentie per post ontvangen tijdens de dag van de mantelzorg.

Hoe verder na deze raadsinformatiebrief?

Zoals ook beschreven in de integrale visie, onderdeel mantelzorg, zien we een aantal belangrijke actuele ontwikkelingen:

- Mantelzorg in het dagelijkse leven, iedereen krijgt op een dag te maken met mantelzorg.
- Vergrijzing; minder beschikbare mantelzorgers per zorgvrager.
- Langer thuiswonen geeft meer druk op mantelzorg.
- Combineren van werk en mantelzorgtaken.
- Toegenomen regelkolder voor mantelzorgers.

In 2024 richten we ons voor mantelzorg op drie pijlers:

1. Mantelzorgers preventief ondersteunen

We maken de omslag van aandacht en ondersteuning in een (te) laat stadium naar het vroegtijdig positioneren en invlechten van mantelzorg in de dagelijkse praktijk, zoals op school, werk en thuis. Dit doen we onder andere in een programma samen met de werkgeversvereniging Zuid-Holland Zuid en voorlichtingen op HRM-afdelingen van Dordtse bedrijven.

2. Mantelzorgers krijgen meer regie

Professionals hebben meer oog voor mantelzorgers, waarbij mantelzorgers meer regie en aandacht krijgen vanuit een gelijkwaardige positie. De geaccrediteerde trainingen samenspel worden doorontwikkeld en breder aangeboden aan zorgorganisaties, mede vanuit transformatieplannen van het Integraal Zorgakkoord.

3. Domeinoverstijgende samenwerking

Mantelzorgers krijgen in hun zorgtaken met verschillende zorgstelsels en wetten te maken. Financiële schotten en prikkels belemmeren de samenwerking, terwijl dit voor mantelzorgers juist zo belangrijk is. We zetten ons de komende jaren in voor domeinoverstijgende afspraken, inclusief financiering bijvoorbeeld voor respijtzorg in een ketenaanpak mantelzorg.

Bovenstaande pijlers werken we uit in een uitvoeringsprogramma, in lijn met de toezegging op de commissievergadering, onderwerp Integrale visie sociaal domein d.d. 13-02-2024.

Welke kosten zijn verbonden aan het proces?

De kosten voor 2023 zijn gedekt uit het begrotingsprogramma Gezond, Sociaal en Zorgzaam, aangevuld met middelen uit de specifieke uitkering GALA, onderdeel mantelzorg. Daarnaast zijn de kosten voor het mantelzorgparkeren gedekt vanuit de parkeerexploitatie in het begrotingsprogramma Bouwend en Bereikbaar. Dit is bij de begrotingsbehandeling in oktober 2018 vastgesteld.

Wat zijn de belangrijkste gerelateerde besluiten?

2311873: [Ondersteuning Dordtse mantelzorgers 2019-2022](#), besluit 23-04-2019.

2022-0155681: raadsvoorstel [Proces integraal beleidsplan sociaal domein](#), besluit 08-11-2022.

Het college van Burgemeester en Wethouders

C.H.W.M. Post
secretaris

A.W. Kolff
burgemeester